

**СМОЛЯНСКА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТУРИЗЪМ И
СТРОИТЕЛСТВО "НИКОЛА Й. ВАПЦАРОВ"**
гр. Смолян, ул. Братан Шукеров №21, тел.0301/6-40-82, тел./факс 6-45-61.

УТВЪРДИЛ:
АНТОАНЕТА КАРАДЖОВА
Директор на СПГТС «Никола Й. Вапцаров»- Смолян

ЕТИЧЕН КОДЕКС

НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

Етичният кодекс е създаден на основание чл.175, ал.1, 2 и 3 от Закона за предучилищното и училищното образование, приет с Протокол №13 от Педагогическия съвет на проведено заседание на дата 04.09.2018 г. съгласно чл. 263, ал. 1, т. 14 от ЗПУО/ и с решение на обществения съвет с Протокол №4 от 05.09.2018г., съгласно

чл. 269, ал. 1, т.11 от ЗПУО./

Раздел I

ВЪВЕДЕНИЕ

Училището е място, където се изгражда сплотена училищна общност на ученици, учители и родители. Тази общност постига много повече на принципа на общото действие, като подпомага и допълва личните усилия на всеки. Всички членове на общността се отнасят с уважение, разбиране и толерантност помежду си.

Всеки учител изпълнява своите професионални задължения в полза на учениците и допринася за изграждането на авторитета на училището.

За всеки работещ в училището е дълг да спазва принципите на професионалната етика.

Етичният кодекс на училищната общност представя стандартите за етично поведение на работещите с деца специалисти в сферата на образованието и регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните им задължения и в ситуация на конфликт на интереси. Установява общи норми на поведение.

ПРЕДМЕТ НА КОДЕКСА

Чл.1 Етичните правила в този кодекс са приложими за училищната общност в Смолянска професионална гимназия по туризъм и строителство „Никола Й. Вапцаров“-Смолян, съобразно Закона за предучилищното и училищното образование, които касаят:

- Учениците
- Педагогическите специалисти
- Непедагогическия състав
- Родителите

ЦЕЛИ НА КОДЕКСА

Чл. 2 Етичният кодекс има за цел да:

- Определи етичните стандарти за взаимоотношенията в училищната общност
- Да възпитава нравствени ценности, основани на законност, толерантност и зачитане правата на човека;

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Работещите с деца педагогически специалисти изпълняват своите функции, като се ръководят от основните човешки ценности и принципи:

Чл. 3. Детството е изключително важен период от живота на човека.

Чл. 4. Семейството е най-естествената среда за развитието на детето.

Чл. 5. Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност.

Чл. 6. На всяко дете е гарантирано правото на:

- свобода на изразяване на мнение;
- свобода на мисълта, съвестта и религията;
- формиране на собствени възгледи в право да ги изразява свободно;

Чл.7. Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.

Чл. 8. Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие.

Чл. 9. Всяко дете и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати да развият пълния си потенциал.

Чл. 10. Във всички случаи следва да се защитават по най-добър начин интересите на детето.

Чл. 11. За всяко дете, попаднало в риск, възниква спешна необходимост от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

Чл. 12. Децата с изяви дарби се ползват от мерките за специална закрила.

Чл. 13. Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества.

Раздел II МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО

Чл. 14. Педагогическата практика да се основава на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всяко дете.

Чл. 15. Да се разбира и уважава уникалността на всяко дете.

Чл. 16. Да се има предвид специфичната уязвимост на всяко дете.

Чл. 17. Да се създава безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето.

Чл. 18. Да се подкрепя правото на детето на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

Чл. 19. Да се работи винаги в най-добрия интерес на детето.

Чл. 20. Да се осигуряват на децата с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

Чл. 21. Да не се участва в практики, които не зачитат достойнството на детето или са опасни и вредни за физическото и емоционалното му здраве и развитие.

Чл. 22. Да не се участва в практики, които дискриминират по някакъв начин децата на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.

Чл. 23. Много добре да се познават и спазват законите и процедурите, защитаващи детето от насилие. Да се познават симптомите на насилие над дете – физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване.

Чл. 24. При съмнение за малтретиране веднага да се уведомяват органите за закрила на детето и се проследява дали са предприети необходимите мерки.

Чл. 25. Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, следва да му се окаже пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.

Чл. 26. Когато постъпи информация за действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на детето, незабавно се информират органите за закрила на детето.

Раздел III МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл. 27. Наша първостепенна отговорност е подпомагане на семейството при отглеждането и възпитанието на децата.

Чл. 28. Зачитане на достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл. 29. Уважаване на ценностите на семейството при отглеждането и възпитанието на децата и на правото му да взема решения за своите деца.

Чл. 30. Информирание на семейството за всички решения, отнасящи се до детето. Когато е възможно, родителите следва да се включват във вземането на такива решения.

Чл. 31. Зачитанена правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето.

Чл. 32. Информирание на родителите за изследователските проекти, включващи техните деца. Не се позволява и не се допуска участие в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

Чл. 33. Да не се използват служебните отношения със семейството за лично облагодетелстване. Да не се влиза в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата с детето.

Чл. 34. Осигуряване на конфиденциалност на информацията и зачитане на правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато има основания да се счита, че благополучието на детето е в риск.

Чл. 35. Ангажменти по разработването на правила за опазване на поверителността на информацията, които да бъдат достъпни и задължителни за целия персонал и семействата. Разкриването на поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.

Чл. 36. В случаите на конфликт между членовете на семейството да се работи открито, споделяйки наблюденията си за детето с цел всички включени страни да вземат информирано решение, като стриктно се въздържа от вземане на страна в конфликта.

Раздел IV

МОРАЛНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл. 37. Изграждане и поддържане на отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.

Чл. 38. Обмяна на информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл. 39. Работа за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет, въздържайки се от действия, които биха уронили престижа на професията, и проява на нетърпимост към подобни действия.

Раздел V

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл. 40. Предоставяне на висококачествени програми и услуги. Да не се предлагат услуги, за които няма нужната компетентност, квалификация, ресурси или правоспособност.

Чл. 41. Да се работи за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, храна, подслон, възпитание и да живее без насилие.

Чл. 42. Да се работи за подобряване на сътрудничеството между организациите, както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата и семейството.

Чл. 43. Да се оказва съдействие за повишаване на степента на разбиране на децата и техните нужди от обществото.

Чл. 44. Да се работи за популяризиране на правата на децата, както и за повишаване на чувствителността на обществото към нарушаването им.

Чл. 45. Да се работи в подкрепа на благополучието на децата и семействата им и противопоставяне на тези, които го нарушават.

Раздел VI

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СТРУКТУРИ ОБЩИНА, РУО И МОН

Чл. 46.(1) Служителите извършват своята дейност на най-високо ниво на компетентност в съответствие с професионалните критерии и поемат за решаване само такива задачи, за които са придобили необходимата квалификация.

(2) Служителят извършва административното обслужване законосъобразно, своевременно, точно, добросъвестно и безпристрастно.

(3) Служителят отговаря на поставените въпроси съобразно функциите, които изпълнява. При необходимост той пренасочва въпросите към друг колега, притежаващ съответната компетентност.

Раздел VII

ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

ДИРЕКТОРЪТ

Чл. 47. Директорът е пример за професионално, безпристрастно и ефективно изпълнение на служебните задължения;

Чл. 48. Директорът проявява отговорност към подчинените си, подпомага професионалното им развитие, насърчава ги и при необходимост предприема корективни мерки;

Чл. 49. Директорът в качеството си на мениджър на учебната институция зачита достойнството и правата на педагогическите, непдагогическите и помощния персонал всички служители в гимназията;

УЧИТЕЛЯТ

Чл. 50. Учителят изпълнява своите професионални задължения в полза на учениците;

Чл. 51. Учителят дава личен пример с поведението си;

Чл. 52. При изпълнение на професионалните си задължения учителят търси подкрепа на родителите, отдел „Закрила на детето“, дирекция „Социално подпомагане“;

Чл. 53. Учителят спазва своите задължения, разписани в ЗПУО и Правилника за вътрешния трудов ред, като носи отговорност за своите действия или бездействия;

Чл. 54. Учителят изпълнява коректно и добросъвестно нормативни актове и задължения, съответстващи на закона;

Чл. 55. Учителят не изпълнява незаконни действия;

Чл.56. Учителят дава точен и обективен отчет пред директора за изпълнението на служебните задачи;

Чл.57. Учителят не злоупотребява с правомощията си;

Чл. 58. Учителят спазва поведение и поддържа външен вид, който не уронва престижа на училището;

Чл.59. При изпълнение на служебните си задължения учителят не употребява алкохол и упойващи вещества, които могат да повлияят при изпълнение на служебните задължения;

Чл.60. Основно задължение на учителя е да осигури качествено образование и възможност за изява и развитие на способностите на всеки ученик

Чл.61. Задължение на учителят е да бъде добронамерен, да проявява безпристрастност, индивидуален подход и уважение към учениците;

Чл.62. Задължение на учителя е да поддържа контакт с всички членове на училищната общност;

Чл.63. Учителят има решаваща роля за възпитанието на личности с активна гражданска позиция;

Чл.64. Учителят не се възползва от правомощията си за лично облагодетелстване или друга користна цел;

Чл.65. При констатиране на конфликт на интереси незабавно се уведомява директора на институцията;

Чл. 66. Учителят НЕ допуска НИКАКВА ФОРМА НА ДИСКРИМИНАЦИЯ;

Чл. 67. Учителят спазва нормативните изисквания на GDPR и не разпространява информация, касаеща личните данни на ученици и колеги;

Чл.68. Служебната информация не може да бъде използвана с користна цел, да се разгласява пред трети лица освен по предвидения от Закона на GDPR- ред.

Чл.69. НЕ се допуска вписването на неверни данни в задължителна училищна документация и всички други документи издавани по ред и начин на приложение;

Чл.70. Всеки член на училищната общност трябва да зачита правата и достойнството на другите;

Чл.71. Учителят спазва конфиденциалната информация за учениците и техните семейства;

Чл.71. Учителят НЕ допуска всякаква форма на дискриминация, основана на пол, раса, език, религия, национален или социален произход;

Чл. 72. Непедагогическия състав в училищната общност спазва изискванията, касаещи учителите;

СЛУЖИТЕЛИТЕ

Чл.73. Служителят не трябва да иска, приема или разпределя подаръци, дарения, хонорари, услуги или друго благи за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да доведат до пристрастност или да окажат влияние върху изпълнението на служебните му задължения, преценката или функциите му, или да бъдат възнаграждение за това.

Чл.74. Служителят не трябва да бъде поставян или да изглежда поставен в положение на зависимост от когото и да било. Той не трябва да извършва работата си по начин, допускащ влияние от друг.

Чл.75. Служителят опазва повереното му имущество и не допуска използването му за лични цели. Информира своевременно директора на гимназията при загубата или повредата му.

Чл.76. Служителят в изпълнение на служебните ангажименти трябва да осигури ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени. Те не трябва да бъдат

използвани за лични цели или да бъдат предоставяни на трети лица, освен ако е изрично предвидено.

Чл.77. Служителят трябва да извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен или информация, която му е известна. Използва документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения, при строго спазване на правилата за защита на информацията.

Чл.78. Бившият служител не трябва да използва или да разкрива поверителна информация, получена от него по време на службата му, освен ако законно е упълномощен да го направи.

Чл.79. Бившите служители трябва да се въздържат от коментари или действия, които биха причинили загуба на доверие в образователната система, училищната общност или който и да е служител в системата.

УЧЕНИЦИТЕ

Чл.80. Етичните норми изискват от учениците да се отнасят с уважение към възрастните и съучениците си;

Чл. 81. Не се допуска употребяването на нецензурни и обидни думи и изрази към останалите членове на училищната общност;

Чл.82. Учениците трябва да уважават и зачитат чуждите мнение.

Чл. 83. Учениците не трябва да влизат в конфликт и ситуация на тормоз или да толерират, каквато и да е форма на насилие;

Чл. 84. Учениците трябва да проявяват толерантност, добронамереност и съпричастност, при необходимост да оказват помощ на нуждаещите се;

Чл.85. При необходимост търсят помощ и съвет от учителите и родителите;

РОДИТЕЛИТЕ

Чл.86. Родителите помагат да се утвърди трайно авторитета на училището;

Чл. 87. Етичните норми, отнасящи се за родителите/настойниците/ са:

- Да проявяват постоянни грижи за образованието на своите деца;
- Да следят и насърчават техните успехи;
- Да осигуряват възможност за творческото им развитие;
- Да се съобразяват с индивидуалните образователни потребности и желания на децата си;

Чл. 88. Семейството трябва да дава пример за разбирателство и добри отношения;

Чл. 89. Задължения на родителя/настойника/ е да поддържа постоянен контакт с учителите на своето дете;

Чл.90. При възникване на конфликти родителят трябва да се стреми да ги решава, взаимодействайки си с всички членове на училищната общност.

Раздел VIII

КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл.91. Конфликт на интереси възниква тогава, когато служителът има личен интерес и той му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебните задължения.

(1) Служителят не може да използва служебното си положение за лично и на

семейството си облагодетелстване, давайки платени уроци по принуда.

(2) Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

(3) Служителят не трябва да допуска възможност друг служител да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси.

(4) В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на ръководителя му, служителят може да се оттегли от служебните си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

Раздел IX КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл.92. (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казус и към училищната общност се създава Комисия по етика.

(2) Членовете се избират от Педагогическия съвет за срок от три години.

(3) Комисията се избира след утвърждаването на Етичния кодекс от Педагогическия съвет.

Чл.93.(1)Комисията по етика:

* разглежда сигнали, свързани със спазването на този кодекс;

* дава задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

(2)Комисията по етика приема Правилник за дейността си, който се утвърждава на заседание на Педагогическия съвет.

Чл.94. Всеки заинтересован член на училищната общност има право да внесе сигнал в Комисията по етика.

Чл.95.(1)Комисията по етика разглежда постъпилите сигнали и се произнася с мотивирано становище най-късно в тримесечен срок от постъпването им.

(2) При установено неспазване на този кодекс Комисията налага санкция.

(3) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Чл.96. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчетва дейността си пред Педагогическия съвет на училището.

СТАНДАРТИ ЗА ОБСЛУЖВАНЕ НА ГРАЖДАНИТЕ

- Отнасяй се към всички граждани с уважение.
- Проявявайте неутрална и честна позиция спрямо всички хора.
- Демонстрирайте външен вид и поведение, които да се отразят положително върху имиджа на училището.
- Отговаряйте осведомено и предоставяйте актуална и точна информация. - Поддържайте професионално отношение.
- Насърчавайте работата в екип.
- Спазвайте ангажиментите си.

КОМПЕТЕНТНОСТ, УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ, СЪПРИЧАСТНОСТ.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Правилата на поведение, съдържащи се в настоящия кодекс, са неизменна част от ежедневната работа на служителите. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законността на действията на служителите и защита от неоснователни обвинения.

Чрез спазването на правилата на поведение, заложи в Етичния кодекс и приети от всеки служител, се допринася за изграждането и утвърждаването на положителния образ на училището.

Настоящият Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване.

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, УСТАНОВЯВАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА И ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩИ МЕРКИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА ЕТИЧНИЯ КОДЕКС

1. Настоящите вътрешни правила уреждат реда и начините за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагането на Етичния кодекс за поведението на учителите, служителите и работниците в училищната общност. Под „нарушения на Етичния кодекс“ по смисъла на тези правила се разбират следните групи прояви в тяхното поведение:

- Неспазване на действащото законодателство;
- Неспазване на вътрешноучилищните документи;
- действия и/или бездействия, водещи до разрушаване на доверието към училището;
- грубо отношение към учениците, родителите, колегите и външни лица; проявено неуважение, незачитанена правата и достойнството на личността и допускане на прояви на дискриминация поради етнически, религиозни и други причини;
- прояви на накръняванена авторитета на други учители, служители и работници и на престижа на гимназията, допуснати във и извън училището;
- прояви на недобросъвестно и некомпетентно изпълнение на възложените функции и накръняванена интересите на други лица.

2. Наблюдението и докладването на посочените в т. 2 нарушения да се извършват по две направления:

- Вътрешно докладване – от педагогическия и непедagogическия персонал;
- Външно докладване – от родители, граждани, представители на институции и фирми.

3. Сигналите за нарушенията се приемат в училището и се регистрират във входящия дневник – регистър.

4. Регистрираните сигнали се разглеждат от Комисията по етика в училището, назначена със заповед на директора.

5. Всички постъпили сигнали се разглеждат от комисията на нейни заседания, за което се води протокол.

6. Комисията не е длъжна да разглежда анонимни сигнали.

7. Членовете на комисията вземат решения с явно гласуване и обикновено мнозинство 50% + 1.

8. Председателят свиква първо заседание за разглеждане на постъпилния сигнал в седемдневен срок от постъпването му.

9. При необходимост от допълнителни данни и доказателства се извършва проверка и се провежда разговор със свидетели на нарушението.

10. При невъзможност случаят да се изясни на едно заседание, се насрочва последващо такова в седемдневен срок след първото.

11. При установяване на нарушения на етичните правила, представляващи и дисциплинарни нарушения, преписката се докладва и на директора за взети дисциплинарни мерки по Кодекса на труда.

12. За предприетите мерки и наложени наказания се уведомяват председателят на комисията по етика и лицето, подало сигнала.

13. При първоначално постъпване на работа всеки учител, служител и работник се запознава с Етичния кодекс и настоящите Вътрешни правила.

Раздел X ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 97. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законността на действията и защитата от неоснователни обвинения;

Чл. 98. Спазването на правилата за поведение, заложи в Етичния кодекс и приети от училищната общност, допринася за утвърждаването на престижа на Смолянска професионална гимназия по туризъм и строителство „Никола Й. Вапцаров“ - Смолян;

Чл. 99. Настоящия кодекс е отворен документ, подлежащ на промени и допълнения;

Чл. 100. Етичният кодекс е достъпен за всички членове вна училищната общност, същият е поставен на общодостъпно място в сградата на училището и публикуван на сайта на гимназията pg-turizam.org